

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PART PROGRAMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:

Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei

Hirdetések milliméter díjszabás szerint.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Felölsszerkesztő:

Dr. SÁNDORY MIHÁLY

Kiadó lapfajtájados:

MÁRK ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)

Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2-3-ig.

Telefon: 14.

Románia új királya.

Piros pünkösdi napja Románia életében sorsfordulót jelent. Ekkor érkezett haza több évi száműzetéséből az egykori volt trónörökös, az elhunyt Ferdinánd király legnagyobb fia, akit ezerféle intrika és eselszövés akart az országtól távol tartani.

Bratianuék röpirata akarta befektetni országát és népe előtt azt az embert, aki annak dacára, hogy fejedelmi sarj volt, akire egy terjedelemben naggyá lett ország koronája várt, nem volt egyéb, mint ember, a többi millió és millió emberével közös gyengeségekkel és erényekkel felruházott egyén.

Bratianuék méltatlannak ítélték őt Románia trónjára azért, mert ember volt, mert szeretett épen úgy, mint más közönséges halandó és hogy ezen szeretetében is állhatatos és kitartó volt.

Azonban a nép ismerte őt, ismerte az ő érzelmeit, tudta róla, hogy népének hű gyermeke, aki át tudja érezni az ő minden buját-baját, akit épen azért szeretett mindig, mivel ember volt még fejedelmi trónusán is. Ez a lélekkel és hussal való valódi emberisége lopta be őt a nép szívébe s hiába voltak intrikák, hiába jelentek meg róla a liberális párt pamfletjei, a nép pillanatig sem szűnt meg őt szeretni és titokban mindig visszavárta.

Az intrikusok alá tudták iratni a siró atyával, Ferdinánd királlyal fia detronizálását, a testvértől, a gyermek-től és feleségétől el tudták őt választani, de népétől soha.

Ezért örült most annyira ez a nép, ezért ölelte sirva keblére őt és ezért reménykedik általa egy jobb jövő bekövetkezésében.

A magyarok Rudolf trónörököséhez lehetne őt hasonlítani ebben a nagy várakozásban. Talán egyformák voltak erényben és gyengeségekben, csak sorsuk és a nép sorsa volt különböző.

Rudolf magyar trónörökösét egy titokzatos éjjelen halva találták a mayerlingi vadászlakban. Magyarország magyarjai siró lélekkel borultak a koporsóra, amely reményüket vitte magával a sirba, és azóta is folyton kísért a néphitben Rudolf visszatérése, aki nem halt meg szerinte, hanem akit csak elrejtett előtte a kamarilla eselszövése azért, mert szerette népét.

Károly volt trónörökös, jelenlegi király és Románia népének élete azonban nem volt ilyen tragikus, habár a két trónörökös között ebben is sok hasonlatosság van.

Károlynak nem a testét, hanem a lelkét akarták megölni akkor, mikor elszakították országától, családjától és meghitt barátaitól.

Románia népe trónörökösével együtt lélekileg sokat szenvedett; de a

szenvedés hőse nem bukott el a megalázásban, hanem mint egy poraiból megelevenedett Phönix, új életre kelt. Károly nem vitt el magával reménysegeket, mint néhai Rudolf, hanem reménysegeket hozott. Románia népe nem fájdalomkönyveket hullatott, mint a magyar, hanem örömkönyveket.

És áldott legyen az a könny, amely oly tiszta és őszinte volt, mint most Románia népének könnye, és áldott legyen a szív, a lélek, amelyért ezek az igaz könnyek hullottak. Sarjadjon ezekből a könnyekből az igazi szeretet és megértés nemcsak a népnek királyával szemben, hanem a népeknek egymással szemben való viselkedésére és megértésére nézve is. Áldott legyen a nép, amelynek ilyen szenvedésektől megedzett uralkodója lehet, és áldott legyen a király, ki ilyen nép felett uralkodhatik.

Mi pedig, magyar népkisebbség, akik mindig hagyományos királyhűek voltunk, akiknek a szenvedésekből és megaláztatásokból százszor több jutott ki, mint néptestvéreinknek, köszöntjük II. Károly királyt elsősorban mint szenvedő embert, mert a szenvedés mindenütt és mindenkinél egyforma és ez az az egyedüli fix pont, ahol az emberek megértik egymást. Azután pedig köszöntjük őt, mint királyt, kibeen egyuttal országunk s így a mi atyánkat is látjuk. Talán ez az atyai szív meg fog minket is érteni, akik eddig csak mostoha gyermekei voltunk ennek az országnak. Talán most ránk is jobb napok fognak virradni.

És II. Károly király mellett köszöntjük a kis Mihályt, eddigi királyunkat is, mint Gyulafehérvár nagyvadját. Talán ez is még közelebb fogja hozni hozzánk jövődöbeli királyunkat, és nemcsak hozzánk, magyar kisebbséghez, hanem Erdély összes népéhez, amely most is a leghűbbnek tudott mutatkozni a Királyhoz és a Trónörököshöz. Talán most be fogja tudni látni mindenki Bratianu Ionel azon felejtethetetlen szavainak igazságtalanságát és méltatlanságát, mikor azt mondotta, hogy: Romániának kell Erdély, de csak az erdélyiek nélkül.

Most meggyőződhetett minden párt arról, hogy Erdély egy fogalom, a transzilvánizmus egy soha fel nem becsülhető erkölcsi tulajdonság, mivel ennek legfőbb lényege a hűség és ragaszkodás nemcsak Erdély földjéhez, hanem a Királyhoz és a dinasztiahoz is.

Károly király dicsőséges visszatérése egyuttal annak bizonyosságául is szolgál, hogy egy nemzet és ország történetében nincsenek „lezárt kérdések”, „megváltozhatatlan néphatározatok”, mert mihelyt azt az ország és nép magasabb érdekei kívánják, azonnal papírrongyként omlanak azok össze épen úgy, mint Németország kö-

telezettsége a világháború alatt Belgium megtámadhatatlanságára vonatkozólag.

Sajátságos véletlen, hogy az összeomlás után Magyarországot is egy erdélyi ember mentette meg: Bethlen István, épen úgy, mint most Romániát az erdélyi Maniu.

Erdély a történelem folyamán sok nagy embert termelt ki magából és ez a kitermelés mindig csak előnyt és hasznot hozott azokra, akiket ezek az emberek szolgáltak.

Erdélynek ez a ténye, amellyel most a dinasztia legmegbízhatóbb támaszának bizonyult, adja Isten, hogy soha se felejtessék el.

És mi, magyar népkisebbség, amelynek élete nem a legirigylésre méltóbb, egy pillanatig felfüggesztjük minden panaszunkat és a többségi nép gyermekeivel együtt mi is őszintén, tiszta lélekből kiáltjuk:

Éljen II. Károly, Románia Királya és Mihály, Gyulafehérvár Nagyvadjaja!

Pünkösdi kirándulás a Gyilkostóhoz.

A Gyilkostó fejlődése. — Az első autóbusz járat. — Tennivalók a Gyilkostónál.

Ragyogó nap köszöntött fel piros Pünkösdi szép ünnepére. Az azelőtti fagyos szentek kitétek jól magukért és mindenütt belütről szobákban dideregtek az emberek. S a fagyos szentekre jött Medárd a hagyományos esőzés be-köszöntőjével.

Ugy látszik azonban, Medárd megkönyörült az idén az embereken, hogyha az emberek nem tudnak már megkönyörülni egymáson, legalább ő könyörüljön meg rajtuk. Különösen a „szezón üzlet” tulajdonosokon, a fürdő- és kiránduló helyek üzlettulajdonosain, akik mindig erre a kártyára teszik fel rendesen egész téli egzisztenciájukat. S Medárd megkegyelmezett nekik, a piros Pünkösdi szép napja ragyogó napfénnel köszöntött be.

S ez meglátszott Gyergyószentmiklós város életén is, ahol pedig a turistaság még gyermekcipőkben jár.

Leányainkról már lekerült, legalább dél-utánra az ünneplő ruha, hogy helyet adjon a könnyű, sportszerű öltözködésnek. Meztlábba — csupán a lábfejharisnyára — felkerült az erős cipő, vállukra a lepkefogó táskák, s napbarnított arccal, hajadon fővel, jó kedvvel felkerekedett ifjuságunk, leányaink, fiaink együtt, hogy a pünkösdi két szabad napon kifusson mindenki az ős természethez, amely soha sem tud más képet öltetni, mint a mi, amely mindig csak megszerettetni tudja magát, de soha meg nem gyűlöltetni.

Nem hiába mondotta Rousseau, hogy az emberiséget boldoggá csupán csak az teheti, hogyha visszatér az őstermészetéhez.

És megindult városunkból az első autóbuszjárat a Gyilkostóhoz. Újból beállott egy ember abba a glédába, amely a gyilkostói kulturáért áldozatot hoz, hogy másoknak olcsón megszerezze egy gyilkostói kirándulás minden élvezetét.

Pünkösdi első napján indult el az első autóbuszjárat városunk főteréről, s mikor helyet foglaltunk benne, úgy éreztük magunkat, mintha az első gőzmozdonyon ültünk volna, mely ős-

anyja volt a vasutnak, mintha Kolumbus hajóján ültünk volna, mely felfedező utra indult, mintha valami szép darab premierjén lettünk volna: a kulturának Gyilkostóhoz való bevonulásának premierjén.

Es megszólalt az autóbussz szirénája és elindult az első társasautó. Nemcsak a kirándulással velejáró öröm, hanem a gyilkostói kulturába való újabb bevonulás ténye is dagasztotta lelkünket, s mikor a történelmi emlékektől gazdag Both vára alatt elhaladtunk és kiérkeztünk a Békény völgyébe, megcsapott lehetével a Békényloka hűsítő szele.

Mintha egyszerre elfújta volna belőlünk e nyomoru élet minden buját-baját, szenvedését és gyötrelmét, oly megkönnyebbülteknek éreztük magunkat.

Igaz, hogy a vár aljánál még hepe-hupás az út, idáig még nem jutott el a hatalom regeneráló ereje, de ezt a részletet elhagyva, utunk szépen kultivált, jó uton vezetett keresztül. Az ezelőtti elcsúszott utrészletek most mindennél szépen kireparálva, a sáncok kiasva és gondozva és a merészebb kanyarulatok csinos, pirosra festett vaskorlátokkal ellátva.

Nem lehet azt kifejezni, mit éreztünk akkor, mikor ezeket láttuk.

Hát a holt betűknek, melyeket évek hosszú során felsorakoztattunk a Gyilkostóért a lapunk hasábjain, mégis csak volt valami hatalma!

Es ezt a hatalmat városunk polgársága érdekéért állítottuk be, és akkor, mikor a hivatalos város idáig még semmit sem tett az idegenforgalom fejlesztése ügyében, mi talán kinevetve, lesajnálva, a szű örökös berágásával hangoztattuk, hogy amit az Isten nekünk ingyen jókedvében adott, talán a mi megmentésünkre, azt nem szabad nekünk elhanyagolnunk.

Es ezeknek a holt betűknek nagyobb hatalma volt, mint minden hivatalos városi intézkedésnek, amely eddig az idegenforgalomból csak hasznot húzott és huz az idegenforgalmi iroda felépítése által.

S mikor elismeréssel kell adoznunk az államépítészeti hivatalnak azon munkájáért, hogy a gyilkostói utszakaszt rendbehozatta és a szép pirosra festett vaskorlátokat a merészebb kanyarulatoknál felrakatta, fel kell még hívjuk figyelmét arra, hogy ezeket a vaskorlátokat tette fel még azokra a helyekre is, ahol nincs ugyan kanyar, de mély szakadék tátong az út egyik oldalán. Ezt a rendelkezést a kirándulók testi épségének és lelki nyugalmanak biztosításáért feltétlenül meg kell hoznia.

Az autón utitársunk volt egy regáti fiatal ember, aki egy üres szabad napját arra használta fel, hogy megtekintse a már előtte anynyit emlegetett Gyilkostót. Nem tudott eleget bámulni a természet csodás szépségén, mely mint egy bekeretezte az ezüst szalagként vékonyuló serpentineket s valóságos elragadta-

sással bámulta, mikor egy hirtelen kanyarulónál szembeötlött a Czohárd hatalmas fenséges-téglében.

A tó partján az utaszházban kirándulók vig nevetése és sütkérezése fogadta az első autóbusszjáratot, amely mögött félig készen emelkedik a hegyoldalra a „Noé bárkaja” elnevezésű nyaraló, amely kommunisztikus alapon és társadalmi berendezkedésben épül fel.

A Menedékháznál mikor áthaladtunk a gyergyószentmiklósi közbirtokosság által az idén felépített monumentális betonlapu fahidon, élénk sürgés-forgás lep meg.

Zöld kockás házi szövésű sportruhájukról, hegyászó cipőjükről, kispórtolt alakjukról, mely nőiességüknek már ártalmára válik és székeségükről mindjárt ráismerhetünk, hogy ezek szászok még akkor is, hogyha nem hallanók sajátos beszédjüket. Ok a Gyilkostó leggyakoribb vendégei Segesvár, Brassó és Medgyesről. Alig hiányoznak ok a Gyilkostónál, bármikor jösz. Ok azok, akik fiuk, leányok vegyesen a legtermészetesebb pajtáskodásban járják turista utjaikat, akik reggel öt órakor már talpon vannak, hogy a kis Czohárd tetejéről élvezhessék a gyönyörű napfelkeltét és ok azok, akik már meghonosították a Gyilkostónál is a strandozást, mert reggel hat-hét órakor már látni oket, amint fürdőruhában és egy köpenyben vagy kabátban jönnek fel a patakhoz és strandozásból. A Gyilkostót náluk nélkül már el sem lehet képzelni, s megtörténik, hogy egy nyáron többször is felkeresik.

Rendesen korán felkók és korán kelők, márpedig a Gyilkostó igazi szépségében este és reggel tündöklök s így igazi kár a gyönyörű estét elszalasztani. — A hold amint a bolygó fellegekkel küzdök, hogy rendesen a Gyilkos havas felett álltorje oket és egész pompájában tündöklök, a tó ezüst csillamlású hullámzása, a kirándulók egyes csoportjai által gyújtott pásztortűzök és halk melodíájú énekek, melyet gitárral kísérnek, igazi feledhetetlen élvezet. Ez ember valósággal lenyűgözve az élvezettől nem tud szabadulni az estől és észre sem veszi, hogy már tizenegyet ütött az óra.

Másnap bejárjuk a környéket, hogy lássuk a tavaly után volt-e valami változás a tó körül.

Örül a lelkünk megállapítani, hogy e lap hasábjain a Gyilkostó szépségeinek propagálása körül kifejtett tevékenységünk nem volt hiábavaló, mert alig hogy elhagyjuk a Menedékházat, máris szemünkbe ötlök a dr. László Dezső kamarai képviselőnk csinos kis nyaralója, mely a Czohárd tövében első etapját képezi a gyilkostói üdülőttelep kifejlődésének. Mellette mindjárt feltűnik az első bodega, utána a békási utszakasz egyik legszebb mérnöki alkotása, az alagút, melynek Békás felőli kijáratánál fekszik a Jakabffy Béla kis bodegája, ahol hűsítők és hideg ételek várják a békási szoros kirándulóit,

akik már onnan magukkal vihetik a szép gyilkostói emléktárgyakat, a Menedékház és szebb-nél-szebb természeti felvételek képével ellátott ivópoharakat és különféle dísz tárgyakat.

S mikor mindezeket jóleső örömmel megállapíthatjuk, felvetődik bennünk a kérdés, hogy vajon megállapodhatunk-e a mostani fejlődéssel, volna-e még valami tennivaló, ami előmozdithatja a Gyilkostó jövő fejlődését.

Igen, van, és pedig sok.

Mindenekelőtt Gyergyószentmiklós városának klimatikus gyógyhelyé kell minősítenie a Gyilkostót, hogy ezáltal nemcsak különféle kedvezményeket nyújthasson kirándulóinak, hanem hogy ezáltal bevigye oda az építkezés és rendezés terén a mérnöki szabályozást. Mert nem lehet azt tűrni, hogy mindjárt a Gyilkostó partján a már épült nyaralók mellett apró kis hurubák és istállók éktelenítsék el a környéket. Nem lehet azt sem tűrni, hogy ezek a hurubák tulajdonosai lassankint teljesen elfoglalják a város tulajdonát képező azt a területet, amely a régi út és a tó között terül el. Ugy a régi út, mint a tó az arányosítási földkönyv szerint a város nevére van bekebelezve, s most, hogy a tó egyre szélesebb szűkül s ezáltal a régi út és a tó közötti terület egyre nagyobbra válik, mindinkább nagyobb és nagyobb területet foglalnak el a város területéből a hurubatulajdonosok.

Ugy tudjuk, hogy ennek a meggátolására a városi tanács már ezelőtt három évvel megtette a kellő lépéseket, azóta azonban elaludt az ügy, s a hurubatulajdonosok terjeszkedése vigan folyik tovább. Felkérjük városunk vezetését, hogy ezt az elaludt ügyet újra vétesse elé és minden erejével hasson oda, hogy ez az anomália megszüntetessék.

Két nap szebbnél-szebb élményeivel, a kipihtest és felvidult lélek minden gyönyörével indultunk haza, hogy megkezdjük újra a mindennapi robotmunkát és valahányszor úgy érezzük, hogy ebben az örökös munkában kifáradt testünk és lelkünk, újra és újra kijövünk a Gyilkostóhoz és visszanyerjük testi és lelki frissességünket és nyugalunkat.

... y ... r.

Vad orchideák.

Greta Garbo.

Férfi pénztárcák

nagy választékban

kaphatók

a Sándory könyvkereskedésben.

Az elvesztett boldogság.

— Nézze Irénke! Nem akarok vitatkozni magával, de azt mondom, hogy nincs igaza. Ne legyen olyan rossz véleményem a férfiakról. Tudnak szeretni. Nézze, elvégre maga egy okos leány. Be kell bizonyítani, hogy tud okosan is gondolkodni és nem szeszélyeskedik.

Az előbb elismerte, hogy az élet célja a fajfenntartásról való gondoskodás, elismerte, hogy az élet nem egyéb, mint szerelem, egy hosszantartó csók. Hisz az állat- és növényvilágból számos példát hozhatunk fel, hogy vannak növények és állatok, amelyek alig élnek egy pár órát és ezen idő alatt csak szeretkeznek.

Dónya Pali izgatottan és gyorsan beszélt. Minden idegszálával dolgozott s összeszedte minden erejét, hogy meggyőzze makacs barátnőjét, Kállay Irénkét, kit az egész környék szívnélkülinek ismert.

Izgatott, lefojtott hangon beszélgettek a kis kerti lugasban, ahová kijöttek vacsora után. Bent a verandán jókedvű társaság borozgatott. Vidéki száraz fiskálisok, gögös földbirtokosok egymást leicálták tul az ivásban s a nagyotmondásban. Éppen a vékony dongájú dr. Csáky, a bákai fiskális szórakoztatta a társaságot s a vidám, széles kacagásuk kihallatszott a kertbe s szétterjedt a holdvilágon.

Az asszonyok a szalonban teregették és száritgatták a mások szennyesét, mint ahogy szokás a vidéken. Nagyban kultiválták a pletykát a falu eme tipikus asszonyai s ha valakit egyszer a nyelvükre vettek, nem maradt rajta szentelt víz sem, még azt is leszedték róla.

A cigányok széles jókedvvel muzsikáltak s Holló Pista érces baritonja végigzengett a kertben. A virágnylás ideje. Forró tavaszi este. A holdvilágos éjben illatoztak a virágok. Nagyszemű dahlia, titokzatos orchideák szeretkeztek a virágos ágyukban. Virágokról, bokrokról, mindenhol csak szerelem áradt szét ebben a titokzatos nyári éjben. Valahol a berkekben fülemile dalolt. Nászéjszakáját élte a természet,

uj életek fakadtak, uj bánatok, uj könnyek.

A kerti lugasban is már forró volt a levegő. Dónya egész közel hajolt Irénkéhez, meleg, férfias szavakkal suttozta:

— Mondja, Irénke, mit akar? Meg akar alázni? Azt akarja, hogy teljes meztelenségben tárjam maga elé a férfi éneket? Azt mondja, nem tud hinni a férfiakban. Hisz miért nem néz körül? Miért nem néz bele egy kicsit a férfiak életébe? Nem tudja, hogy a művészetet, a kereskedelmet, vállalkozásokat, mindent, de mindent, a nő szolgálatába állította a férfi? Nem ismeri a történelemből, hogy voltak népek, melyek azembeszálltak a tengerrel is, csak hogy gyöngyöt tegyenek a nők nyakára. Mi mindent meg nem tesznek a férfiak, csak hogy emeljék a nők szépségét, ragyogását. A véres háborúk mind politikai jelszavak, frázisok alatt indulnak meg s ha komolyabban vizsgáljuk meg, akkor egy női budoár küszöbéhez érünk.

— Igen, mindent megtesznek, csak hogy birhassák testünket — szakította félbe izgatottan Irénke a hevesen szónokló férfit. Megtesznek mindent, de drága a bér! Arany kalitkába zárnak. De mit ér, ha aranyból is van. A szabadság, Pali! Azt adják meg nekünk. Ne csak a testünk a hussal, s a vér, a mi vérünk s a rózsák az arcunkról kelljenek maguknak, hanem a szellemi kvalitásaink, értékeljenek bennünket, ne csak nőstényt nézzenek bennünk, hanem egyenlő ellenfelet is.

Gyönyörű volt, ahogy beszélt. Arca kipirult s szemeiben apró fények gyultak ki, ahogy védte millió meg millió asszonytársainak az érdekét. Dus fekete fürtjei behulltak a büszke vonásu arcába. Szabályos testét hanyagul vetette a pad hátának, s ez még jobban felhevítette a férfit.

— Igaza van, Irénke! Nem védem magamat s rajtam keresztül a nememet. Mondjuk, mi, férfiak, szekszuális célokat szolgálunk. Legyen igaza! De Irénke, édes! Beszéljem öszintén. Hogy gondolja maga el a házasságot, a

közösséget? Alapulhat ez érdeken, kicsinyes célokon, művészen, avagy kereskedelmi összeköttetéseken? Lehet! De tartós ez? És ér valamit? Nem gondolja, hogy emögött csupa ridegség húzódna meg? Mit szólna ahhoz, ha magát csak azért venné el feleségül valaki, mert vagyonos, mert gazdag? Férjhez menne ahhoz, ki a testét nem szeretné, ki nem vágya ölelésére, csókjaira? És valamit az élet szerelem nélkül?

Egy sóhaj volt a leány válasza. Egy mély, remegő sóhaj. Amiben benne volt egy fiatal leány meghasonlása önönmagával, benne volt a tévelygése, az övé, meg annyi millió leánytársáé, kiket megcsapott az új korzák szele, kik azt hiszik, hogy a folytonos munkában kifáradt a férfi, elkopott, degenerálódott s nem tud semmi komolyabb eredményt elérni a nagszerűen konzervált mai nőkkel szemben. Akik azt hiszik, hogy már a férfiak semmi maradandót nem tudnak produkálni, mert az ideg és agyállományukból kiizzadtak már mindent.

Ilyen volt Kállay Irén is! Egy a sok közül. Kik csökönnyösen állítják, hogy már a férfi csak fajfenntartásra jó. A női emancipáció lelkes harcosa.

Sóhajtott, de nem felelt. Érezte, hogyha most szólna, elárulná magát, érezte, hogy Dónya győzött, de még sem akarta megvallani ezt.

A verandán Dónyait hívták. Egy kézesök, egy kézszorítás s magas karcsu alakja tovatűnt a bokrok között.

Irén hangos zokogással borult a kis kerti lugas asztalára. Keserveen sirt. Síratta a boldogságát, mert érezte, hogy makacosságával elvesztette, siratta magán keresztül az előretörő, modern, anyasággal nem törődő leánytársait.

S a verandán cigány muzsikált, az éjben a pünkösdi ünnepek harangja csilingelt.

(Ditró) Ifj. Vadász János.

Vad orchideák.

Greta Garbo.

A csiksomlyói pünkösdi Székely Népművészeti és Egyházművészeti kiállítás.

A székely nép lelke a szépnak, az alkotó művészeteknek dús, gazdag tárháza. Mi magunk nem is akarjuk meglátni sem értékelni azokat a kincseket, amelyeket már a világ is kezd felismerni, a mi székely népünk daloló, furó-faragó őseréjében.

A csiksomlyói Székely Népművészeti Kiállításnak minden darabja ennek a népnek őstehetségét tükrözi vissza, a küzdelmes évszázadokat átélő székelynek dicsőséges múltjáról, valóságos hitéhez ragaszkodó teremtő munkásságáról, sajátos életéről beszél.

Népünk jelenéért, jövőjéért lelkesedő és aggódó kezek hordották egybe a mai kiállítás anyagát, amelynek szünete darabjaiból népünk alkotó zseniáltsága múltjának felsőges tanítása szöng belénk.

Ebből a szeplőtelen székely múltból merítsünk ma új erőt az élet nehéz küzdelmeihez. Tanuljunk szokásainkhoz, ősi hitünkhöz való ragaszkodást. Örizzük meg nyelvünkben, kultúránkban, ruházatunkban eredeti fajiságunkat. Vigyázzunk gyermekeink lelkére, iskoláinkra. Szeressük a múltunkat, mert ezen épül fel a jövőnk. Ez a török-tatár veszedelmeket túlélt székely múlt acélozza az örök munkára tereintett szívünket takarókos, kitartó, szorgalmas józanságra.

Ha a vigasztalan mának székely népe megértette múltjának tanításait, örökké élni fog.

Ezt az örökön élivalóságot bizonyította be a székelység csiksomlyói kiállításával is, amelyre összehordta mindazon nép- és egyházművészeti kincseit, amelyekben a székely őserő és alkotó zseniáltsága megnyilatkozik.

A régi fű szeminarium nagy emeleti helyiséget mind megtöltötte ez a felbecsülhetetlen nagy kincs, a bucsujárók nemcsak a csodatevő Szűz Máriához zarándokoltak, hanem a kiállításához is, hogy erőt és kitartást merítsenek a múltból.

A látogatók figyelmét különösen lekötötte Vass Áron székely szobrász őstehetése, aki előttük gyurta agyagból rövid pár perc alatt a legesinosabb agyagszobrokat.

Nagy Imre festőművésznek mintegy hatvan képe ejtette bámulatba a szemlélőket, majd Barabás Miklós elhalt székely festőművésznek Deák Ferencről festett portréja, ki a hatvan hetvenes évek majdnem minden kiemelkedő politikusa és szereplőjét lefestette.

Különös figyelmet érdemeltek az ugynevezett „szőnyegek”, melyek 100–200 év után is ragyogó élénkségükben adják vissza a formákat.

Csiki szőttesek, párnák, szőnyegek nagy mennyiségben dicsérték a székely ízlést és alkotó művészetet.

Az Egyházművészeti kiállítás minden egyes darabja művészi kivitelekén kívül régiségükkel és nagy értékükkel ejtették bámulatba a látogatókat.

Sajnos az összes kiállításon majdnem mind a csiki részek állítottak ki; Gyergyó csupán egy tárggyal szerepelt: egy középkori céhláddal.

Mindazok kik láthatták ezt a szép kiállítást, felejthetetlen emlékekkel jöttek el onnan és bizalommal és hittel a székely nép fennmaradásában.

HIREK.

— Esküvő. F. hó 3-án vezette oltárhoz Csathó Árpád, a Transsylvania bank ditrói fiókjának vezetője Szalai Ilonkát a kolozsvári Szentpéter-templomban. Az esketési szertartást Balázs Ferenc pápai prelátus, kanonok végezte, tanuk László Endre vezérigazgató és id. Szász István nyug. miniszteri tanácsos voltak.

— Halálozás. Paál Antalné szül. Bartis Amália, a kiterjedt szárhegyi Pál család egyik tiszteletreméltó tagja, f. hó 10-én hirtelen elhunyt.

Temetése 12-én volt az egész Szárhegy község és a nagyszámú rokonság osztatlan részvételével.

Frunkutz Vira f. hó 13-án rövid szenvedés után váratlanul elhunyt.

A néhai csak legközelebbi hozzátartozói és ismerősei ismerték, mivel életét visszavonultan csak vallása tiszteletére áldozta.

Temetése 15-én d. u. 4. órakor lesz az őrm. szertartás szerint.

— Kirándulás. A gyergyószentmiklósi Leány-Klub első majálisa a múlt évben volt, s akik azon résztvettek, még mai napig sem tudták elfelejteni a sok-sok kedvességet, ártatlan és lélekfelerősítő szórakozást, amelyben ott volt részük.

A tavalyi kirándulásnak ez a nagy sikere biztosítja az ideinek is teljes sikerét.

Az agilis rendezőség mindenről gondoskodott, ami a kellemes szórakozáshoz szükséges.

D. u. 1 órától a piactérről autóbussz közlekedés lesz a helyszínére.

— Társasvacsora és kertimulatság. A gyergyószentmiklósi Ipartestület Dalegyleti osztálya Urnapján este 8 órakor tartja meg évi szokásos társas vacsoráját, melyre az alapító, pártoló tagokat és a Dalegylet működése iránt érdeklődőket szívesen látja és meghívja a rendezőség.

F. hó 29-én, Péter és Pál napján pedig a kibővített kerthelyiségben kerti mulatságot tart, mely mindig kedvességéről és melegségéről híres.

— A Kath. Legényegylet csütörtökön, június 19-én d. u. 5 órai kezdettel az Egyet. helyiségében fagyalt délutánt rendez, amelyre mindenkit meghív és nagyon szívesen lát a rendezőség.

— Megalakult Háromszék és Udvarhely megyék tanácsa. Hosszas fellebbezések és huzavonák után végre megalakultak Udvarhely és Háromszék székely vármegyék tanácsai.

Udvarhelyen egyhangú szavazattal dr. Jodál Gábor ügyvéd, míg Háromszék megyében szintén egyhangú szavazattal Bogdán Árpád, a Magyar Párt elnökét választották meg a megyei tanács elnökévé.

Alispánok lettek Udvarhelymegyében dr. Sebessy Ákos ügyvéd, Háromszék megyében dr. Keresztes Károly ügyvéd.

— Országos vásár. A gyergyószentmiklósi országos kirakó vásár f. hó 16-án, hétfőn fog megtartatni.

Az ezt megelőző állatrásáron a gazdák közötti vásár kevés volt. Ellenben elszállítás az utóbbi vásárokhöz mérten eléggé kielégítő. Legtöbb belföldi szeszgyárba, meglehetősen mennyiség ment azonban külföldre is (Bécs, Prága). Exportra alkalmas hizott ökör párjéért el lehetett érni 33–42.000 lejt, hizlálásra alkalmasakért 18–25.000 lejt. Hogy mennyire értékelik az exportörök a hizott állatokat, mutatja az is, hogy a város vezetősége két kislejtezett öreg bikát az utóbbi napokban 3 métermázsza kukoricával feljavítva, 40.000 lejtért adta el. Ha számításba vesszük, a három métermázsza kukorica mindössze 1000 lejbe került, viszont, ha ezt nem csinálja, nem tud kapni állataiért 25 ezer lejt sem. Okuljanak gazdáink a fenti példán, mert csakis így lehet értékesíteni jól állatainkat, de különösen a mai olcsó takarmányt.

— A rendőrség figyelmébe. Többen panasszal fordultak hozzánk, hívjuk fel a rendőrség figyelmét arra, hogy sok biciklista nem törődve a járókelők testi épségével, az aszfalton fut végig kerékpárjával annak dacára, hogy az aszfalton való biciklizés tiltva van.

Felkérjük tehát rendőrségünk vezetőjét, hogy kísértesse rendőreivel figyelemmel biciklistáinkat s ahol a tiltó rendelet megszegését látja, ne késlekedjék a szigorú büntetés kiszabásával.

— Minden adóhivatal külön ellenőrt kapott. Régi panasz tárgyát képezte úgy az egyes adóhivatalok személyzeténél, mint a lakosság körében, hogy az adóhivataloknál fennálló tisztviselőhiány következtében gyakran zavarok állottak elő. Különösen az ellenőrzés terén nyilvánult meg ez a panasz, mivel a hiányos személyzet a munkatulterhelés következtében képtelen volt a kellő ellenőrzést is gyakorolni.

Madgearu pénzügyminiszter most, hogy az ellenőrzést minél hatályosabbá tegye rendeletet adott ki, amelyben minden adóhivatal mellé külön ellenőri szolgálatot létesített, így tehát az egyes adóhivatalok addig semmi bevételezt nem eszközölhetnek, míg az ellenőrző hivatal — serviciul de control — kezén keresztül nem megy.

Ezzel a rendelettel többé-kevésbé a régi

magyar törvény lépett életbe, s szó volt a régi bevált és magas fokon állott pénzügyi őrség visszaállításáról is, azonban ehhez mintegy 300 millió lenne szükséges, mely összeg egyelőre nem áll a kormány rendelkezésére.

Igy egyelőre az ellenőrök szaporításának költségeit a pénzügyminiszter a magasabb gradusu inspektorok létszámának csökkentésével iparkodott behozni.

— A drága Gyergyószentmiklós. Multkori számunkban említést tettünk arról, hogy városunkban egyáltalán nem állanak arányban a mezőgazdasági termények árai az ipari cikkek és elsőrendű fogyasztási cikkek áraival s éppen ilyen indokolatlanok más vidékekhez viszonyítva a napszámok árai is.

Felszólalásunk hatásaként most arról értesülünk, hogy háziasszonyaink például a tej áránál irányadóul a tejesarnokban fizetett árt tartják, hol a tej literének ezidőszerinti ára 5 lej. Így tehát a napi forgalomban akár házhöz is vive nem lehet több a tej literjének ára 6 lejnél.

A napszámoknál pedig úgy vagyunk, hogy például a kertészetekben egy napi napszám ára koszt nélkül 50 lej, kosztal együtt 30 lej.

Ami a husarakat illeti, csak a napokban olvashattuk, hogy azt Kolozsvárt a városi tanács maximálta, 2 lejtel szállítva le a hus kilogrammjának árát, ami ellen a mészáros iparosoknak nem is volt semmi kifogása csupán az, hogy a tárgyalásra nem hívták meg őket.

Egyáltalán az összes kisebb városok tanácsai is most foglalkoznak az ármaximálásokkal, s így remélhető, hogy nálunk is rövid időn belül sor kerül erre.

— Adományok a Gyergyói Árvaháznak. László Antal városi főmérnök adománya 500 lej, Keresó Gyula lakatos 80 lej, Reichsfeld Noé 100 lej, a Kereskedői Kor hushagyói mulatsága jövedelméből 500 lej, Hadl Ferkó 200 lej, Balázs Vilmos 500 lej, ifj. Bajna András 200 lej. Istén fizesse! A gondnokság.

— Adóárverés a piacon. Mult hét szombatján szomorú kísérletképpen adóárverést tartottak főterünk piacán. Az elárverezendő ingóságok mind csupa szegényes háztartások butorai és varrógépe voltak, amelyeket ki tudja milyen nehézségek között szerzett be tulajdonosai.

Az árveréseket már megszoktuk, az már nem ujság minden családnál, de egyenesen elszomorító volt, hogy egy varrógép 140 lej, ird és olvasd: egyszáznegyven lejtért cseréljen gazdát.

Hiszen ha már valaki a mások véres veritékén szerzett ingóságából akarja háztartását felszerelni, azt még meg tudjuk érteni, mert hiszen még békében is voltak árverési hiénák. De hogy valaki egy varrógépet csak 140 lejre becsüljön és így jusson hozzá, ahhoz már egyenesen szívtelenség kell.

S mindezek mellett a legszomorubb az, hogy a kincstár s más hitelező sem jut hozzá követeléséhez, ellenben egy adófizető polgárral kevesebb s egy vérző szívvel több lesz.

Kötelességünknek tartottuk erről a szomorú aktuusról megemlékezni.

— Novák Mária Szakácskönyve. Most rendezti sajtó alá Novák Mária egy hosszú élet megfigyeléseinek és tapasztalatainak eredményeit, összegyűjtött konyhareceptjeit. Novák Mária tudvalevőleg hosszú évek során át vezette nagyhirű nagybátyjának, a híres orvosnak, néhai dr. Fejér Dávidnak házát és ezalatt az idő alatt bő alkalma volt nemcsak a legizetesebb ételek előállítása körül szerzett tapasztalatait bővíteni, de a nagytudományu orvosnagybátyja szakszerű kritikája nyomán egészségügyi szempontból való megrostálását is eredményesen kiállották. A Novák Mária konyhareceptjei hosszú évek sora óta közkezen forognak és csak számos oldalról hozzá intézett megkeresésnek tesz eleget, mikor most bevált receptjeit sajtó alá bocsátja. A körülbelül 800 receptet tartalmazó Szakácskönyv ez év őszén jelenik meg. Előfizetési ára 140 lej. Bolti ára 180 lej lesz. Megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján is. Aki az egészségre hasznos, jóízű, a mai nyomasztó gazdasági viszonyokkal számoló, megbízható konyhai tanácsadót óhajt magának biztosítani, nem fogja elmulasztani a Novák Mária Szakácskönyvének megrendelését.

Az Urania mozgó hirei.

14—15, szombat—vasárnap

Vad orchideák.

Greta Garbo, Nyls Asher világsikert ért hatalmas drámája. A filmet dacára a különleges költségeknek rendes helyárak mellett vetítjük.

18—19-én, szerdán és csütörtökön

Fehér árnyak.

Monte Blue nagyjelmje. Alig volt siker az utóbbi idők filmjeinek, mely ezzel a direkt intelligenciának alkotott filmjével felvehetné volna a versenyt. Ugy a kiállítás, mint a rendezés és a szereplők művészi kvalitásai a legnagyobb fokú igényt is kielégítenek.

21—22.

A beszélő majom.

Nagyszerű dzsungel film.

— Az „Ellenőr” pünkösdi száma. Hetven oldal terjedelemben, rendkívül gazdag és változatos tartalommal jelent meg Tóth Sándor politikai és közgazdasági lapjának, az „Ellenőr”-nek legújabb száma. A gazdag ünnepi szám egy sereg érdekes politikai cikket, riportot tartalmaz, külön tizenhat oldal a közgazdasági része, ugyancsak tizenhat oldal a „Szinház és Társaság” melléklete. Az ünnepi szám főbb tartalmából kiemeljük az alábbiakat: Dr. Várady Aurél: Nyelvünkért, dr. Buchetich Endre: A tízéves Trianon és mi, Kádár Lehel: a kiváló magyar publicista nyilatkozata az „Ellenőr”-nek Erdélyről, az erdélyi irodalomról. Rendkívül érdekességre tarthat számot dr. Kenéz Béla v. kolozsvári egyetemi tanár válasza a magyargyűlölő cseh képviselőnek, A magyar hang Tordán, Mi az optáns ügy lényege, Vidrichin vasutpolitikája, Egy román hercegnő regénye Bukaresttől Párisig, Áldozatot is Nagyvárad megmentéséért, A kolozsvári Szinpártoló az új szezonról átveszi a színházat, Az Angol-Magyar Bank pozíciója a Bánátban, A cipőkereskedők éleshangu nyílt levele Farkas Mózes vezérigazgatóhoz, Hogy támogatta a nagyváradi Bihoreanát az „elnyomó” magyar uralom, Mit akar Temesvá-

ron az Elgiba? Aradi levél, stb., mind kiemelkedő közleményei ennek a számnak. A pünkösdi szám ára 30 lej, kapható Romániában mindenütt. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal: Cluj—Kolozsvár, Str. Gh. Baritiu 7.

— **Felvétel internátusba.** A szent Ferenc-rendi nővérek vezetése alatt álló nagyszabedű tanítóképzőbe és felsőkereskedelmi iskolába f. évi június hó végéig lehet felvételt nyújtani. Fölvehetők a középiskola alsó tagozatát végzett tanulók. A folyamódványhoz: születési anyakönyvi kivonat, múlt évi iskolai bizonyítvány, vagy idej értesítő és himnlóltási bizonyítvány csatolandó. Bónnlakási havidíj 560 lej és havonta 12 kg. liszt. Van az intézetben elemi isk. és három osztályu gimnázium. Ezen tagozatokon is 560 lej a havi ellátási díj. Tanácsos mielőbb kérni a felvételt, míg a helyek be nem telnek.

* **A nagyérdemű közönség** szíves tudomására hozom, hogy a szobafestő és mázólo iparomban önállósítottam magam. A legújabb divatu külföldi mintalap kollekcióból van választékom. A legolcsóbb, izléses, jó munkát felelősséggel végzek. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri Simon Lajos, szobafestő és mázólo, Meszes-utca 17 szám. 6—3

* **Ha butorra van szüksége,** tekintse meg Hegyesy Lajos asztalosmester raktárát, ahol kemény és puhafa hálók állandóan raktáron vannak. Nagy raktár mindenféle hajlitott butorban. Megrendelésre bármilyen asztalosmunkát jutányos áron vállalok. Gheorgheni, Reg. Ferdinand 74. 10—8

* **Eladó** 16 kötetben Pallas lexikon 4000 lejt Gencsy Ferencnél Toplita, jud. Mureş.

Órát és ékszer javít

szakszerűen és jutányos árban

STEIN

5

órás és ékszerész Városház-utca 1.

Tanító urak figyelmébe! Többoldalról vett felszólításra készített vizsgalapokat magyar és német szépíráshoz. Százonkénti ára 90 lej.

Tisztelettel: Sándory.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Mindazoknak, kik drága jó feleségem temetésén résztvettek, vagy bármilyen módon résztvételükkel fájdalomukat enyhíteni óhajtották, ezúton mondunk hálás köszönetet. Kérjük mindazok szíves elnézését, akik véletlen folytán gyászjelentést nem kaptak.

Paál Antal Ignácé és családja.

Vad orchideák.

Greta Garbo.

A legmakacsabb **köhögést**, a kínzó **fulladást** és **rekedtséget** bámulatos rövid idő alatt megszünteti. A szájüreget desinficiálja s így a ragályos betegségektől megóvja.

Tüdőfű cukorka.

Kapható az összes gyógyszerárakban.

Ára 20 Lei. 52—48

Egyedüli készítő:

OSVÁTH

gyógyszerár Targu-Mureş.

Vigyázat! Csak bádogdobozban, tüdővédjeggyel valódi.

**Izléses nyomdai
és könyvkötészeti
munkák**

Sándory-nyomda
Gyergyószentmiklós-Gheorgheni
judetul Ciuc.

**Dusan felszerelt
könyv- és papir-
kereskedés**

**Szigoruan
szolid árak!**

Figyelem!

Levélpapírok, borítékok, memorandumok, ügyvédi nyomtatványok, bál meghívók, árjegyzékek, étlapok, valamint mindenféle könyvkötészeti munkák legolcsóbb beszerzési forrása.

Papirkereskedésben nagy választék dobozos és mappás levélpapírokból, modern levelezőlapokból, patent ceruzákból, emlékönyvekből, mindenféle irodai és iskolai felszerelésekből, valamint üzleti könyvekből.

**Szigoruan
szolid árak!**

Ha biztos eredménnyel, olcsó ár mellett akar hirdetni, úgy csakis a

„Gyergyói Ujság”

című hetilapban helyezze el hirdetését.

Sándory Mihály könyvnyomdája Gheorgheni—Gyergyószentmiklóson.